

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมของ
องค์การเอกชนในกระบวนการเลือกตั้ง: ศึกษากรณีการเลือกตั้ง
สมาชิกวุฒิสภา 4 มีนาคม 2543

ชื่อผู้เขียน : นางสาวสรลลิตี ศิริมาดี

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2545

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. ศาสตราจารย์ ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ ประธานกรรมการ
2. ศาสตราจารย์ ดร. จิร โขค (บรรพต) วีระสัย
3. รองศาสตราจารย์ สันธิ์ บางยี่ขัน

สภาพการณ์และข้อเท็จจริงทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นถึงปัญหาของ
การเลือกตั้งแบบเดิมที่นำไปสู่ความล้มเหลวในการพัฒนาทางการเมือง มีการซื้อสิทธิ-
ขายเสียงในการเลือกตั้งทุกระดับของประเทศ ด้วยเหตุที่กระทรวงมหาดไทยประสบ
ความล้มเหลวในการจัดการการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจึงได้บัญญัติให้มี
“คณะกรรมการการเลือกตั้ง” ขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลการเลือกตั้ง ให้เป็นไป
ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยให้องค์การเอกชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
การเลือกตั้งร่วมกับ กกต. ดังนั้นการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้ องค์การ
เอกชนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการการเลือกตั้งและการสร้างการมีส่วน
ร่วมทางการเมืองของประชาชน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการการ
เลือกตั้งในด้านกิจการการมีส่วนร่วมกับการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน
กระบวนการเลือกตั้งขององค์การเอกชน (2) ศึกษารูปแบบ บทบาทและศักยภาพ การมี

ส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งขององค์การเอกชน โดยเฉพาะบทบาททางการเมือง ในการช่วยสอดส่องดูแลการเลือกตั้งตลอดจนสนับสนุนหรือท้วงติงการทำงานของ คณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ (3) ศึกษาผลการมีส่วนร่วมขององค์การเอกชน ในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญใหม่ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่คัด เลือกจากผู้บริหารสำคัญขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทั้งบุคลากรจากคณะกรรมการ การเลือกตั้งและมูลนิธิองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตย พบว่าบทบาทของคณะกรรมการ การเลือกตั้งด้านกิจการการมีส่วนร่วมไม่สามารถแสดงบทบาทที่ชัดเจนในฐานะเป็น องค์กรที่จะต้องสร้างการมีส่วนร่วมการตรวจสอบการเลือกตั้งของประชาชน ไม่สร้าง บรรยากาศที่เอื้อโอกาสให้ประชาชนยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วม การเตรียมบุคลากร การวางแผนงานไม่เป็นไปในเชิงรุก การทำงานไม่เน้นในการเข้าหาประชาชน แต่ไป เน้นภารกิจเฉพาะช่วงการเลือกตั้งเท่านั้น โดยในส่วนของบทบาทขององค์การเอกชนที่ เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งพบว่า บางส่วนไม่มีความเป็นกลางหรือบางองค์กรก็ไม่ พร้อมที่จะเข้ามาทำงานด้านตรวจสอบ บางองค์กรไม่เห็นความสำคัญของการตรวจสอบ การเลือกตั้ง สำหรับมูลนิธิองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยที่มีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศ เห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ให้อิสระในการทำงาน และไม่ต้องการอยู่ภายใต้ โครงสร้างของ กกต. ทั้งนี้ในการตรวจสอบการเลือกตั้งพบว่าถ้าองค์การเอกชนทำงาน ตรวจสอบการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงานของ คณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อให้งานตรวจสอบการเลือกตั้งของ คณะกรรมการการเลือกตั้งและองค์การเอกชนทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสพผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น สามารถแก้ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้ง ดังนี้

1. กระบวนการและระเบียบรับรององค์การเอกชนไม่ควรมีเงื่อนไขขั้นตอนที่ ยุ่งยากซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการดึงให้องค์การเอกชนสนใจที่จะเข้าร่วมทำงาน

2. ในการกำหนดนโยบายตรวจสอบการเลือกตั้ง กกต. ควรจะร่วมปรึกษาหารือ กับองค์การเอกชนระดับชาติโดย กกต. เป็นฝ่ายกำหนดนโยบายแต่ให้องค์การเอกชน สามารถเสนอกิจกรรมที่สามารถรองรับนโยบายดังกล่าวได้เอง

3. การทำงานขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งควรจะมีเปิดเผยต่อ สาธารณชนโดยเฉพาะเรื่องค่าใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับ เพื่อให้การทำงานขององค์การ เอกชนได้รับการตรวจสอบจากประชาชนด้วย

ABSTRACT

TE136880

Thesis Title : The Role of the Election Commission and the Participation
of Non-Governmental Organizations in the Election
Process: A Case Study of the Senate Election on
March 4, 2000

Student's Name : Mrs. Saralee Sirimadee

Degree Sought : Master of Arts

Major : Political Science

Academic Year : 2002

Advisory Committee :

1. Prof. Sirot Bharksuwan Chairperson
2. Prof. Dr. Jirachoke (Banphot) Virasai
3. Assoc. Prof. South Bangyekan

The situation and fact of politic during the past period showed a problem of old electoral system which led to the failure of political development. There were right-buying, vote-selling during the election in every level of the country, due to the failure of the Interior Ministry in holding the election. Therefore, the present constitution sets up "Election Commission" to control, oversee the election to be cleanly and fairly carried out. Private organizations are allowed to take part in checking the election with the Election Commission. The election under the present Constitution,

the private organizations are the important factors in the process of election and in creating the political participation of the people.

This research has a purpose to (1) study on the authority and functions of the Election Commission in the aspect of participation and enhancing of participation in the process of election of the private organizations. (2) study on the model, role and potentiality of participation in the process of election of the private organizations especially a political role in overseeing the election and also in supporting or in admonishing the Election Commission in all levels against their work. (3) study on the result of participation of the private organizations in the election under the new Constitution by in-depth interviewing sample groups selected from important executives of organizations related to this research. It includes personnels from the Election Commission and the Central Foundation Organization for Democracy. It shows that the role of the Election Commission in the aspect of participation can not show the clear role as the organization which has to create the participation in checking the election by the people. It does create atmosphere to give a chance for the people to accept and to participate. The preparation of personnels and planning of work is not in the aggressive way. The work is not concentrated on meeting the people. It will meet the people only during the election. Some of private organizations overseeing the election are not neutral or some are not ready to work. Some do not realize the importance of the inspection of the election. The central Foundation Organization for Democracy which has a network nationwide realizes that the Election Commission does not give it a free hand to work, and it does not want to be

under the Election Commission. In the inspection of the election appears that if the private organizations can inspect the election efficiently, it will benefit the work of the Election Commission.

The researcher has a suggestion for making the inspection of the election of the Election Commission and the private organizations to work together efficiently, more successful and can solve a problem of corruption as follows :

1. There should be no complicated condition and process for endorsing the private organizations to work. It is the important condition for persuading the private organizations to participate.

2. In making of the policy of the inspection of the election, The Election Commission should consult the private organizations in national level. The Election Commission is the one who makes the policy and the private organizations can propose activities that can respond to such policy.

3. The work of the private organizations in inspecting the election should be open to the public especially in the matter of the budget allocated for the purpose of being inspected by the people.